

Oslo kommune
Byrådsavdeling for barn og utdanning

Byrådens sak

Byrådens sak nr.: 36/2006
Vedtaksdato: 25.09.2006

Vår ref. (saksnr.): 200603643-4
Arkivkode: 200

ENDRING I FOLKETRYGDLOVEN – HØRING

Saksfremstilling:

Helse- og omsorgsdepartementet har ved brev av 16. august 2006 tilskrevet høringsinstansene om endring i folketrygdloven i forbindelse med behandling av språk- og taledefekter. I hht. gjeldende lov dekkes utgifter til undersøkelse og behandling hos logoped og talepedagog av folketrygden etter nærmere bestemmelser og satser. Departementet legger til grunn at kommuner og fylkeskommuner i hht. opplæringsloven kapittel 4A og kapittel 5 har ansvar for å tilby spesialundervisning, herunder logopediske og audiopedagogiske tjenester.

Endringsforslaget innebærer at folketrygdloven § 5-10 om behandling for språk- og taledefekter oppheves. Det opplyses i høringsbrevet at folketrygden i 2005 har utbetalt 59 mill. kroner til privatpraktiserende logopeder og audiopedagoger. Det tas sikte på å kompensere for tilsvarende beløp i rammetilskuddet til kommunene.

Departementets høringsfrist er satt til 25. september 2006. Saken er forelagt Rådet for hørselshemmede og Utdanningsetaten.

Generelt er det viktig, og kommunen bør gi sin tilslutning til at bestemmelser som regulerer samme forhold finnes samlet ett sted og i samme lov. I denne konkrete sak stiller saken seg imidlertid noe annerledes, idet forslaget vil kunne innebære rettighetstap og reduserte ydelser overfor hørselshemmede og personer med språk- og taledefekter.

Når det gjelder audiopedagogisk behandling, utgjør dette en spesialisert tjeneste utenfor den generelle førstelinjetjeneste kommunen er tillagt ansvar for. Kommunen anser det som en selvfølge at denne behandlingen inngår i en samordnet del av et helhetlige rehabiliteringstilbud - uavhengig om den utgjør en del av spesialhelsetjenesten eller av kommunehelsetjenesten.

Audiopedagogisk behandling er videre en del av høreapparatbehandlingen for hørselshemmede og således en spesialistbehandling og en del av spesialhelsetjenesten. Det er et medisinsk grunnnet behandlingstilbud, rekvirert av lege og igangsettes direkte i forlengelsen av høreapparatbehandlingen. Dette kan vanskelig betraktes som en undervisningsoppgave knyttet til opplæringsloven gjennom spesialundervisning eller voksenopplæring.

Hva angår hørselshemmede som får behandling med cochlea-implantat (CI-opererte), dekkes behandlingen idag av statlige midler og tilbys ved tre av landets sykehus. Ci-behandlingen er

basert på høyt kvalifisert spesialistbehandling og representerer ingen kommunal oppgave innenfor rammen av opplæringsloven.

Folketrygdloven § 5-10 gir rett til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling for språk- og taledefekter hos logoped og audiopedagog. Slik § 5-10 idag praktiseres, danner den grunnlag for en rettighet i tillegg til opplæringslovens bestemmelser. Opplæringslovens kap. 4A og 5 hjemler rettigheter til spesialundervisning, herunder behandling av språk- og taledefekter.

Folketrygdlovens § 5-10 nevner - imotsetning til opplæringsloven - språk og taledefekter uttrykkelig og samtidig hvilke profesjoner, logoped og audiopedagog, som skal gjennomføre undersøkelse og behandling.

Hørselshemmede vil på denne bakgrunn kunne miste vesentlige tilbud hvis lov om folketrygd ikke også i fremtiden vil åpne muligheter for audiopedagogisk behandling. Det offentlige helsevesen vil da begrenses til behandling og tilbud som kun delvis blir fullført. Den audiopedagogiske behandling representerer idag en vesentlig del av spesialhelsetjenesten.

Språk- og taledefekter kan utløse rettigheter i hht. opplæringslovens §§ 4 A-2, 5-1 og 5-7, som berettiger spesialundervisning for voksne innenfor grunnskolens område, for førskolebarn og elever i grunnskole og videregående skole. Det følger av forarbeidene til § 4A-2 at bestemmelsen også omfatter re-læring av grunnleggende kommunikasjons-, lese- og skriveferdigheter.

Bestemmelsen omfatter også grupper som tidligere falt inn under § 5-2, 1. ledd 1. pkt.

Eksisterende lovverk kan sies å være svært generelt - og kan favne for vidt, siden det ikke uten videre kan innfortolkes hvilke forhold som faller inn under lovens bestemmelser. Dette kan medføre at personer med rett til hjelp ikke får denne.

Opplæringslovens bestemmelser om spesialundervisning stiller høye krav til kommunen om at den enkelte får den hjelp vedkommende har rett til. Evt. svikt fra kommunens side kan utløse erstatningssøksmål fra enkeltpersoner. En følge av at lovbestemmelsene gjøres for generelle kan medføre fremtidige erstatningskrav fra dem som ikke har mottatt den hjelp de har vært berettiget til.

Ved undersøkelse og behandling av språk- og taledefekter er det viktig å gjøre bruk av fagpersoner med nødvendig kompetanse. Folketrygdloven sikrer rett til hjelp av logoped eller audiopedagog. Ved evt. lovendring vil denne rett falle bort. Fra et faglig synspunkt vil dette være uheldig, siden det er viktig å tilby forsvarlig hjelp. Når lovbestemmelsene er så vide og vanskelige å fortolke kan det bli vanskelig å tilby forsvarlig hjelp til den enkelte. Dette utgjør også et ressursproblem, idet enkelte tiltak vil koste mer enn andre.

I hht. folketrygdlovens § 5-10 kan en lege henvise en pasient til logoped eller audiopedagog. Spørsmålet som da reiser seg er hvilken instans som skal foreta den sakkyndige vurdering i hht. opplæringslovens bestemmelser. Det kan reises spørsmål om hvorvidt en lege kan foreta en slik sakkyndig vurdering. Hittil har ikke logopeder eller audiopedagoger tilknyttet PP-tjenesten i Oslo kommune foretatt slike sakkyndige vurderinger.

Oslo kommune kan ikke fastslå omfanget av utbetalinger med hjemmel i folketrygdlovens § 5-10, siden det er privatpraktiserende logopeder som mottar slik godtgjørelse. De 59 mill. kroner departementene tar sikte på å tilføre rammetilskuddet til kommunene vil innebære at hver kommune i gjennomsnitt vil motta 140.000 kroner. 10 % av landets befolkning bor i Oslo, og ut fra folketallet vil dette tilsi at kommunen vil få overført 590.000 kroner, hvilket kun utgjør én stilling. Oslo kommune legger derfor til grunn at hvis den skal oppfylle de plikter overfor personer

med språk- og taledefekter som kommunen er pålagt ved lov, vil dette medføre betydelige merutgifter for kommunen. En nærmere beregning av disse utgiftene lar seg ikke gjennomføre innenfor høringsfristen og med det grunnlagsmateriale som i øyeblikket er tilgjengelig.

Oslo kommune gir førskole- og skolebarn med språk- og taledefekter nødvendig hjelp. Til tider har enkelte mottatt hjelp av privatpraktiserende pedagoger med hjemmel i folketrygdloven. Voksne som pga. sykdom eller skade har hatt behov for re-læring av grunnleggende kommunikasjonsferdigheter og lese- og skriveforståelse har i Oslo kommune ikke mottatt samme tilbud. Dagens ordning innebærer at noen grupper med behov for behandling av språk- og taledefekter har vært vant til å få hjelp med hjemmel i folketrygdlovens § 5-10. Dersom lovendringen gjennomføres vil det medføre betydelige utfordringer for PP-tjenesten ved at den må oppstille nødvendig beredskap i forhold til nye forutsetninger.

Den foreslåtte lovendring vil kreve endret organisering og styrking av PP-tjenesten, idet personer med rettigheter i hht. opplæringslovens kap. 4 og 5 må sikres ikke å falle utenfor kommunens lovpålagte ansvar. Selv om det kan sees gode grunner for å samle rettigheter knyttet til opplæring under samme lov, vil endringsforslaget innebære negative konsekvenser for barn og voksne med språk- og taledefekter, hørselshemninger, og for kommunens ansvarsutøvelse i høyere grad enn man idag kan overskue.

Vedtakskompetanse:

Byråd for barn og utdanning avgir høringsuttalelse i foreliggende sak i hht. delegert fullmakt, jfr. bystyrets vedtak av 30. mai 2001, sak 218, og byrådets vedtak 3. juli 2001, sak 1360 om behandling av høringsuttalelser i Oslo kommune.

Vedtak:

Oslo kommune avgir følgende høringsuttalelse til Helse- og omsorgsdepartementets forslag om å oppheve folketrygdlovens § 5-10:

"Oslo kommune kan se fordelene ved å samle rettigheter knyttet til opplæring under samme lov. Kommunen vil imidlertid ikke kunne støtte Helse- og omsorgsdepartementets forslag om å oppheve folketrygdlovens § 5-10, under henvisning til at dette i vesentlig grad vil svekke situasjonen for barn og voksne med språk- og taledefekter i skolen og i samfunnet ellers.

Kommunen vil i denne forbindelse bl.a. påpeke at mange som rammes av forslaget hører inn under spesialhelsetjenesten hvor behandlingstilbudet er medisinsk begrunnet og dermed ikke alene bør sortere under kommunens opplæringsansvar i hht. opplæringsloven. Flere av behandlingstilbudene som idag faller inn under folketrygdlovens § 5-10 er basert på høyt kvalifisert spesialistbehandling som ikke naturlig faller inn under en kommunes ansvar. Hørselshemmede vil som følge av forslaget kunne miste vesentlige tilbud såfremt folketrygdloven ikke vil omfatte audiopedagogisk behandling.

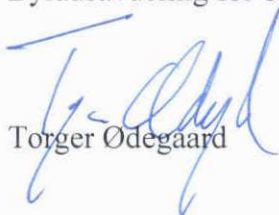
Folketrygdlovens § 5-10 innebærer i praksis en utvidet rett i tillegg til opplæringslovens bestemmelser. Denne rett vil bortfalle som følge av departementets forslag. Opplæringslovens bestemmelser innenfor dette felt er svært generelle og kan favne for vidt, slik at behandlingstrengende som ellers kunne omfattes av folketrygdloven, vil kunne gå glipp lovpålagte tjenester fra kommunens side. Evt. svikt fra kommunens side vil kunne utløse erstatningssøksmål fra enkeltpersoner. Folketrygdlovens § 5-10 sikrer rett til nødvendig faglig kompetanse. Dette er ikke tilstrekkelig sikret i opplæringslovens aktuelle bestemmelser. I hht. folketrygdlovens

§ 5-10 kan en pasient henvises til logoped eller audiopedagog av lege, et hensyn som ikke ivaretas tilsvarende i opplæringslovens bestemmelser.

Dagens ordning innebærer at voksne som pga. skade eller sykdom har behov for re-læring av lese- og skriveferdigheter i noen grad har fått behandling med hjemmel i folketrygdloven. Hvis bestemmelsen faller bort, må PP-tjenesten oppstille nødvendig beredskap, hvilket vil medføre betydelige utfordringer.

Selv om det tas sikte på å kompensere utgifter til behandling med hjemmel i folketrygdloven i rammetilskuddet til kommunen, vil Oslo kommune ut i fra de rammer som fremgår av departementets høringsbrev bli påført betydelige ekstraavgifter som følge av forslaget."

Byrådsavdeling for barn og utdanning

Torger Ødegaard

Trykte vedlegg:

1. Brev av 16. august 2006 fra Sosial- og helsedepartementet
2. Brev av 4. september 2006 fra Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester
3. Brev av 8. september 2006 fra Rådet for hørselshemmede
4. Brev av 14. september fra Utdanningsetaten

Utrykte vedlegg:

Ingen